

Informatyka 1

Politechnika Białostocka - Wydział Elektryczny
 Elektrotechnika, semestr II, studia stacjonarne I stopnia
 Rok akademicki 2018/2019

Wykład nr 10 (17.05.2019)

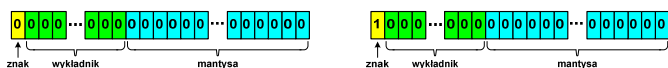
dr inż. Jarosław Forenc

Plan wykładu nr 10

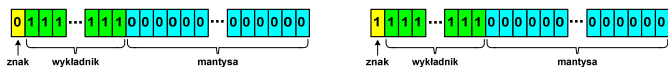
- Standard IEEE 754
  - operacje z wartościami specjalnymi
- Klasyfikacja systemów komputerowych (Flynna)
- Architektura von Neumanna i architektura harwardzka

Standard IEEE 754 - wartości specjalne

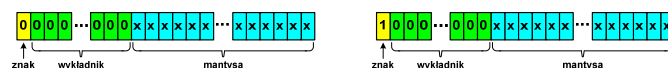
- Zero

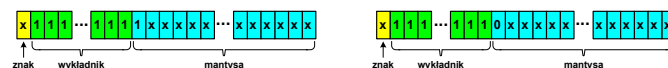
- Nieskończoność

- Liczba zdenormalizowana

- Nieliczba (NaN)

Standard IEEE 754 - wartości specjalne

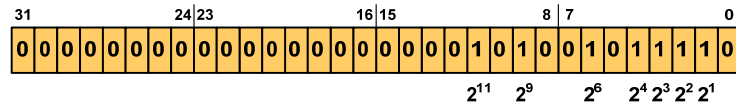
- Standard IEEE 754 definiuje dokładnie wyniki operacji, w których występują specjalne argumenty

Operacja	Wynik
$x / \pm\infty$	0
$\pm\infty \cdot \pm\infty$	$\pm\infty$
$\pm \text{wart\_niezer} / 0$	$\pm\infty$
$\infty + \infty$	∞
$\pm 0 / \pm 0$	NaN
$\infty - \infty$	NaN
$\pm\infty / \pm\infty$	NaN
$\pm\infty \cdot 0$	NaN

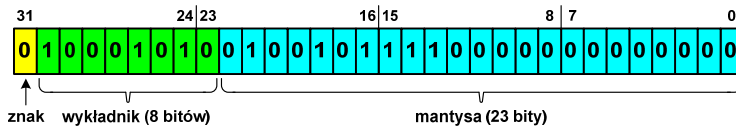
Liczba 2654₍₁₀₎ jako całkowita i rzeczywista w C

- int (4 bajty): 2654₍₁₀₎ = 00 00 0A 5E₍₁₆₎

$$2^{11} + 2^9 + 2^6 + 2^4 + 2^3 + 2^2 + 2^1 = 2048 + 512 + 64 + 16 + 8 + 4 + 2 = 2654_{(10)}$$

- float (4 bajty): 2654₍₁₀₎ = 45 25 E0 00_(IEEE 754)

znak   wykładnik (8 bitów)   mantysa (23 bity)

+ 138 - 127 = 11₍₁₀₎   1.0100101111₍₂₎ = 1.2958984₍₁₀₎

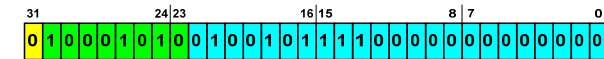
1.2958984 · 2¹¹ = 2654₍₁₀₎

Język C - nieprawidłowy specyfikator formatu

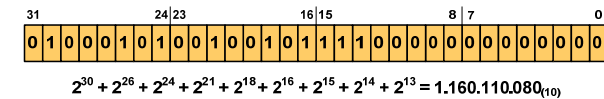
```
int x;
printf("x (%f) = "); scanf("%f", &x);
printf("x (%d) = %d\n", x);
printf("x (%f) = %f\n", x);
printf("x (%e) = %e\n", x);
```

```
x (%f) = 2654
x (%d) = 1160110080
x (%f) = 0.000000
x (%e) = 5.731705e-315
```

- Zgodnie ze standardem języka C wynik jest **niezdefiniowany**
- Zapamiętana wartość:

- Wyświetlona wartość przy wykorzystaniu %d:

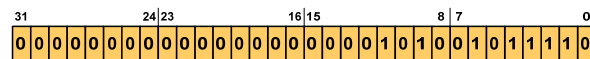

Język C - nieprawidłowy specyfikator formatu

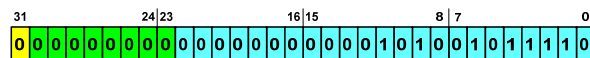
```
float x;
printf("x (%d) = "); scanf("%d", &x);
printf("x (%d) = %d\n", x);
printf("x (%f) = %f\n", x);
printf("x (%e) = %e\n", x);
```

```
x (%d) = 2654
x (%d) = 0
x (%f) = 0.000000
x (%e) = 3.719046e-042
```

- Zgodnie ze standardem języka C wynik jest **niezdefiniowany**
- Zapamiętana wartość:

- Wyświetlona wartość przy wykorzystaniu %e:

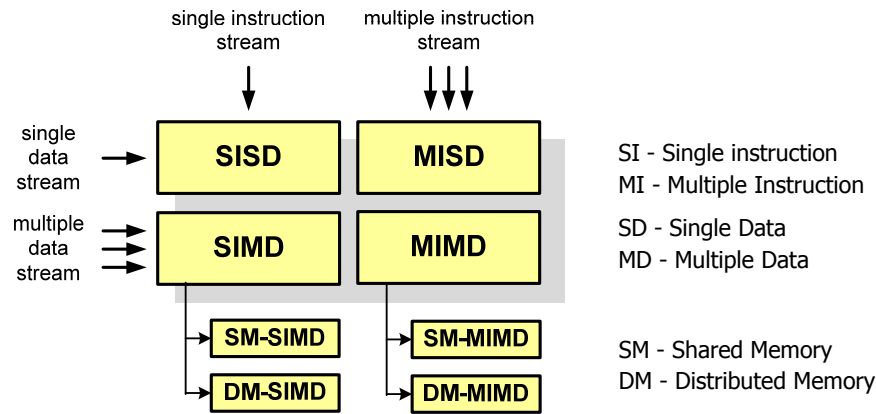

Liczba zdenormalizowana: 3,719046E-42

Klasyfikacja systemów komputerowych

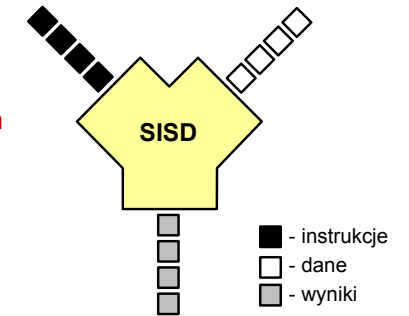
- Taksonomia Flynna** - pierwsza, najbardziej ogólna klasyfikacja architektur komputerowych (1972):
  - Flynn M.J.: „Some Computer Organizations and Their Effectiveness”, IEEE Transactions on Computers, Vol. C-21, No 9, 1972.
- Opiera się na liczbie przetwarzanych strumieni rozkazów i strumieni danych:
  - strumień rozkazów** (Instruction Stream) - odpowiednik licznika rozkazów; system złożony z n procesorów posiada n liczników rozkazów, a więc n strumieni rozkazów
  - strumień danych** (Data Stream) - zbiór operandów, np. system rejestrujący temperaturę mierzoną przez n czujników posiada n strumieni danych

Taksonomia Flynna

SISD (Single Instruction, Single Data)

- Jeden wykonywany program przetwarza jeden strumień danych
- Klasyczne komputery zbudowane według architektury von Neumanna
- Zawierają:
  - jeden procesor
  - jeden blok pamięci operacyjnej zawierający wykonywany program.

SISD (Single Instruction, Single Data)

Komputer IBM PC/AT

Komputer PC

Komputer PC

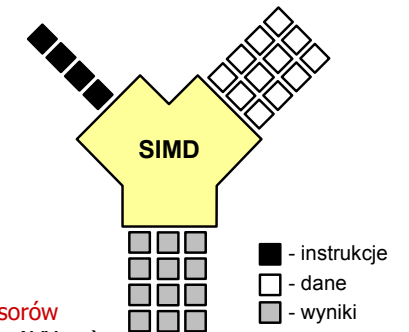

Laptop

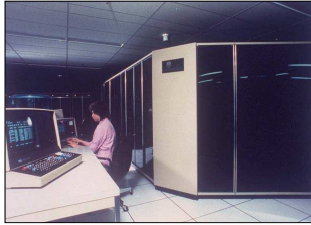
SIMD (Single Instruction, Multiple Data)

- Jeden wykonywany program przetwarza wiele strumieni danych
- Te same operacje wykonywane są na różnych danych
- Podział:
  - SM-SIMD (Shared Memory SIMD):
    - komputery wektorowe
    - rozszerzenia strumieniowe procesorów (MMX, 3DNow!, SSE, SSE2, SSE3, AVX, ...)
  - DM-SIMD (Distributed Memory SIMD):
    - tablice procesorów
    - procesory kart graficznych (GPGPU)

SM-SIMD - Komputery wektorowe

CDC
Cyber 205
(1981)

Cray-2
(1985)

Cray-1
(1976)

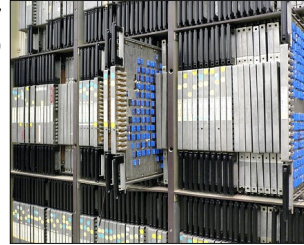
Hitachi
S3600
(1994)

DM-SIMD - Tablice procesorów

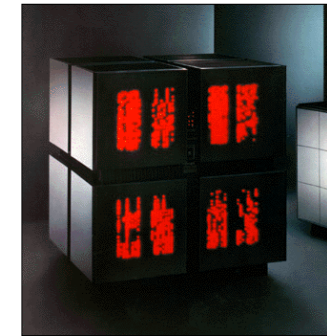
Illiacy IV
(1976)

Illiacy IV
(1976)

MasPar
MP-1/MP-2
(1990)

Thinking
Machines
CM-2
(1987)

DM-SIMD - Procesory graficzne (GPU)

GeForce
GTX Titan X

DGX-1
Volta

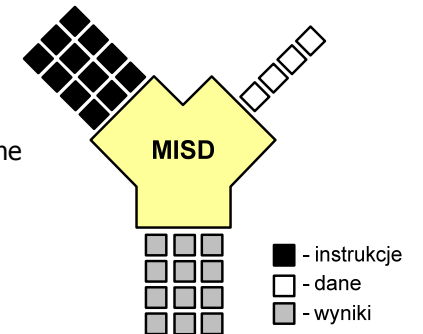
Tesla
V100

Tesla
D870

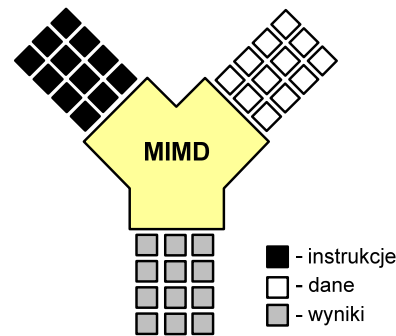
MISD (Multiple Instruction, Single Data)

- Wiele równoległych wykonywanych programów przetwarza jednocześnie jeden wspólny strumień danych
- Systemy tego typu nie są spotykane

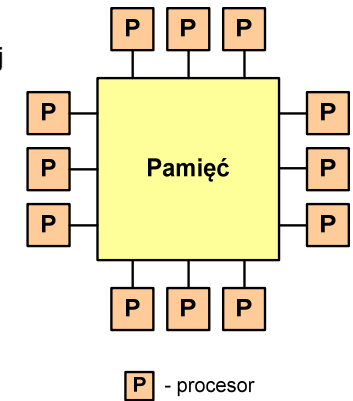
MIMD (Multiple Instruction, Multiple Data)

- Równolegle wykonywanych jest wiele programów, z których każdy przetwarza własne strumienie danych
- Podział:
  - SM-MIMD (Shared Memory):
    - wieloprocesory
  - DM-MIMD (Distributed Memory):
    - wielokomputery
    - klastry
    - gridy

SM-MIMD - Wieloprocesory

- Systemy z niezbyt dużą liczbą działających niezależnie procesorów
- Każdy procesor ma dostęp do wspólnej przestrzeni adresowej pamięci
- Komunikacja procesorów poprzez uzgodniony obszar wspólnej pamięci
- Do SM-MIMD należą komputery z procesorami wielordzeniowymi

SM-MIMD - Wieloprocesory

Cray YM-P
(1988)

Cray J90
(1994)

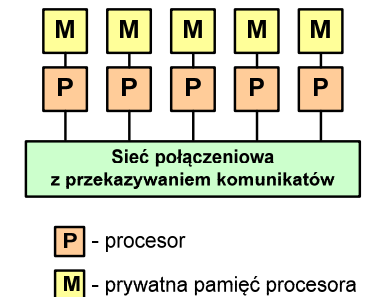

Cray CS6400
(1993)

DM-MIMD - Wielokomputery

- Każdy procesor wyposażony jest we własną pamięć operacyjną, niedostępną dla innych procesorów
- Komunikacja między procesorami odbywa się za pomocą sieci poprzez przesyłanie komunikatów
- Biblioteki komunikacyjne:
  - MPI (Message Passing Interface)
  - PVM (Parallel Virtual Machine)

DM-MIMD - Wielokomputery

Cray T3E
(1995)

Thinking
Machines
CM-5
(1991)

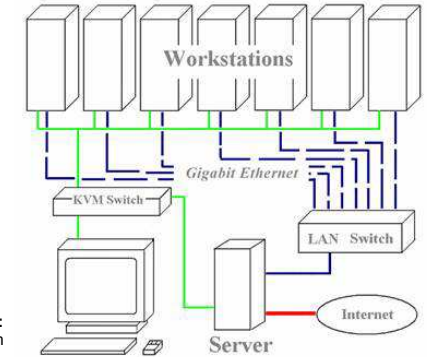
nCube 2s
(1993)

Meiko
CS-2
(1993)

DM-MIMD - Klastry

- **Klaster (cluster):**
  - równoległy lub rozproszony system składający się z komputerów
  - komputery połączone są siecią
  - używany jest jako pojedynczy, zintegrowany zespół obliczeniowy

- **Węzeł (node)** - pojedynczy komputer przyłączony do klastra i wykonujący zadania obliczeniowe

źródło:
http://leda.elfak.ni.ac.rs/projects/SeeGrid/see_grid.htm

KVM - Keyboard, Video, Mouse

DM-MIMD - Klastry

- Klastry Beowulf budowane były ze zwykłych komputerów PC

Odin II Beowulf Cluster Layout, University of Chicago, USA

DM-MIMD - Klastry

- Klastry Beowulf budowane były ze zwykłych komputerów PC

NASA 128-processor Beowulf cluster: A cluster built from 64 ordinary PC's

DM-MIMD - Klastry

Early Aspen Systems Beowulf Cluster With RAID

DM-MIMD - Klastry

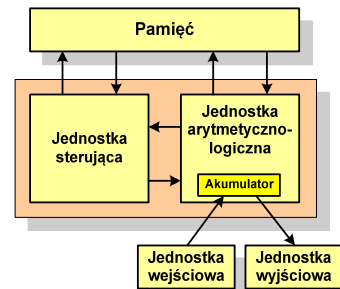
- Obecnie klastry też są bardzo popularnym typem systemów

SuperMUC-NG, Leibniz Rechenzentrum, Germany

Architektura von Neumanna

- Rodzaj architektury komputera, opisanej w 1945 roku przez matematyka Johna von Neumanna
- Inne spotykane nazwy: **architektura z Princeton**, **store-program computer** (koncepcja przechowywanego programu)
- Zakłada podział komputera na kilka części:
  - **jednostka sterująca** (CU - Control Unit)
  - **jednostka arytmetyczno-logiczna** (ALU - Arithmetic Logic Unit)
  - **pamięć główna** (memory)
  - **urządzenia wejścia-wyjścia** (input/output)

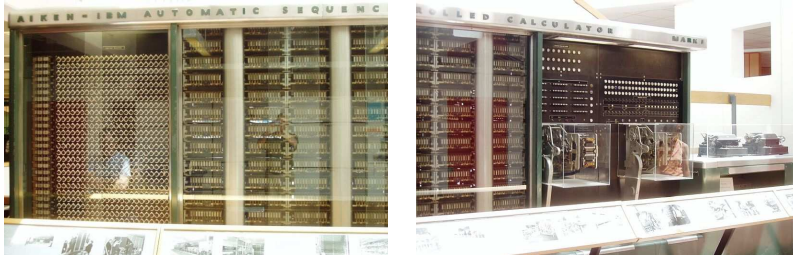
Architektura von Neumanna - podstawowe cechy

- Informacje przechowywane są w komórkach pamięci (**cell**) o jednakowym rozmiarze, każda komórka ma numer - **adres**
- **Dane oraz instrukcje programu (rozkazy) zakodowane są za pomocą liczb i przechowywane w tej samej pamięci**
- Praca komputera to sekwencyjne odczytywanie instrukcji z pamięci komputera i ich wykonywanie w procesorze
- Wykonanie rozkazu:
  - pobranie z pamięci słowa będącego kodem instrukcji
  - pobranie z pamięci danych
  - wykonanie instrukcji
  - zapisanie wyników do pamięci
- Dane i instrukcje czytane są przy wykorzystaniu **tej samej magistrali**

Architektura harwardzka

- Architektura komputera, w której **pamięć danych jest oddzielona od pamięci instrukcji**
- Nazwa architektury pochodzi komputera **Harward Mark I:**
  - zaprojektowany przez Howarda Aikena
  - pamięć instrukcji - taśma dziurkowana, pamięć danych - elektromechaniczne liczniki

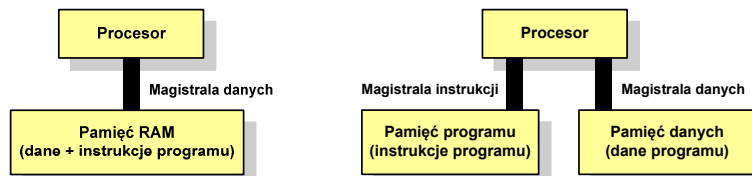

Architektura harwardzka

- Pamięci danych i instrukcji mogą różnić się:
  - technologią wykonania
  - strukturą adresowania
  - długością słowa
- Przykład:
  - ATmega16 - 16 kB Flash, 1 kB SRAM, 512 B EEPROM
- **Procesor może w tym samym czasie czytać instrukcje oraz uzyskiwać dostęp do danych**

Architektura harwardzka i von Neumanna

- W architekturze harwardzkiej pamięć instrukcji i pamięć danych:
  - zajmują różne przestrzenie adresowe
  - mają oddzielne szyny (magistrale) do procesora
  - zaimplementowane są w inny sposób

Architektura von Neumanna

Architektura harwardzka

- Zmodyfikowana architektura harwardzka:
  - oddzielone pamięci danych i rozkazów, lecz wykorzystujące wspólną magistralę

Koniec wykładu nr 10

Dziękuję za uwagę!